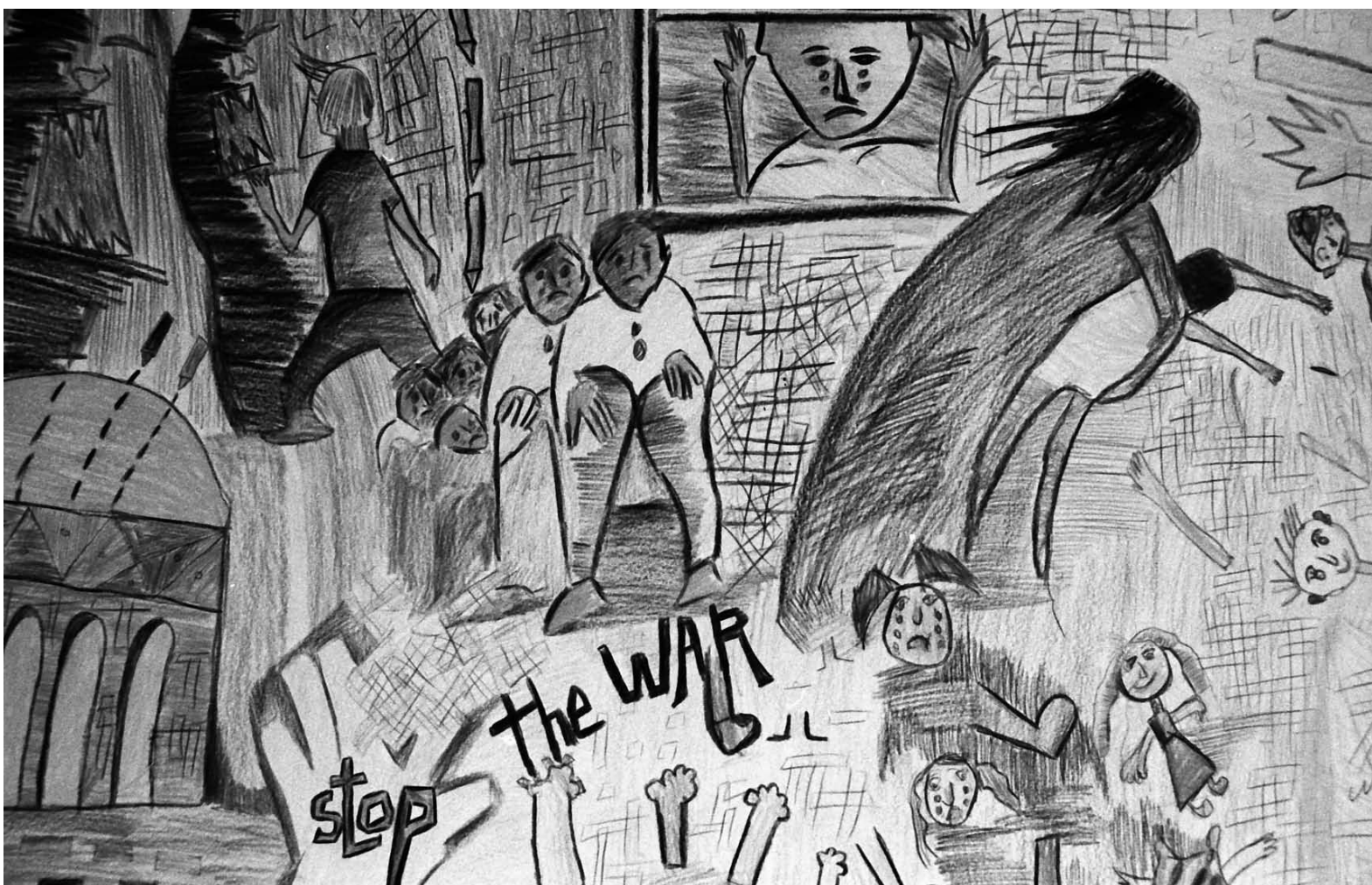

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

Arabikansojen ystävyssseura ry

1/2009

Tuska palestiinalaisnuorten piirroksessa.

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

AKYS-tiedote 1/2009 Arabikansojen ystävyysseura ry	Gaza!	3
AKYS PL 698 00101 Helsinki www.kaapeli.fi/akys	Schengen linnake	3
Päätoimittaja Ilona Junka Taitto Ari Sardar AKYSin logo Kare Pohjavirta	Runonkulkijat	4
Kannen valokuva: Mikko Takkunen	Schengen-maat ovat deletoineet palestiinalaispakolaiset maailmankartalta	5
	Muistoja Jemenistä	6
	Darun Muhammad: Saddamin uhri jo ennen syntymäänsä	8
	Älä unohda Sabraa ja Shatillaa	11
	Aikuistuminen pakolaisleirillä - terveyskasvatushanke kuudella palestiinalaisleirillä Libanonissa	13
	Arabian kielen uhanalainen asema Israelissa	14
	Etuoikeutettuna Palestiinassa:	
	Matkalla Jeninistä Ramallahiin	16
	Checkpoint 300	18
	Palestiinalaista kulttuuria Caisassa	19
	Ota yhteyttä	20

AKYSin hallitus

Ilona Junka, puheenjohtaja,
 Krista Igarria, sihteeri.
 jäsenet Kamal Aranki, Yehia
 El Sayed, Fawwaz Faris, Il-
 han Hamid, Aiman Kaddou-
 ra, Stig Lång, Virpi Lähteen-
 mäki, Kare Pohjavirta, Sep-
 po Rinne, Haseeb Shehadeh,
 Mirja Vaje.

GAZA!

Lehtemme oli jo menossa painoon kun Gazassa räjähti! Vuodenvaihteessa uhriluku on päivä päivältä kasvanut ja Gazan infrastruktuuri raunioitunut Israelin hyökätessä moderneilla aseillaan köyhän ja kurjan maa-alueen kimp- puun.

Länsimainen lehdistö on vaiennut siitä miten Israelin kuristusote on jo pitkään suistanut puolitoista miljoonaa gazalaista sähkön, kaasun, elintarvikkeiden ja terveyden- huoltovälineiden puutteeseen. Gazalaisista 80 % on Pa- lestiinan pakolaisia. He tai heidän esivanhempansa ovat paenneet Israelin terroria Gazan ahtauteen ja he asuttavat nyt pakolaisleirejä, jotka tutkija **Edward Saidin** mukaan ovat paljon järkyttävämpiä kuin mitkään asuinalueet kos- kaan Etelä-Afrikassa.

Länsimainen lehdistö on tehnyt syyllisen ja puoli vuotta vallinneen tulitauon lopettajan Hamasista, jonka rakettien tuhoa Israelin johtokin on tosiasiaassa kuvannut enemmän psyykkiseksi kuin fyysiseksi. Israel itse rikkoi tulitaukoa koko kuuden kuukauden ajan eri tavoin ja valmisteli sen aikana suurhyökkäystä. Puolen vuoden tulitauko olikin Is- raelille hyödyllinen takaamaan mahdollisuuden keskittyä suurhyökkäyksen valmisteluun.

Tässä lehdessä on artikkeli yli neljännesvuosisata sitten tapahtuneesta Libanonin pakolaisleirien teurastuksesta. Nyt käsillä on Gazassa vielä suurempi tuho. Nyt jos kos- kaan tarvitaan solidaarisuutta ja oikean tiedon levittämistä Lähi-idän tapahtumista.

*Ilona Junka
puheenjohtaja*

Schengen-linnake

Vuosi sitten halusin kutsua entisen palestiinalaisen kum- mipoikani, jo päälle kolmekymppisen **Fadin** perheineen Suomeen parin viikon vierailulle. Kirjoitin viisumihake- mukseen pitkän yhteisen henkilöhistoriamme: mm. et- tä Fadi on ollut peräti kaksi kertaa käymässä Suomessa ja minä kerran hänen luonaan Beirutissa. Hämmästykse- ni oli suuri, kun kutsuani seurasi vain hiljaisuus, Lopulta ilmeni, ettei heille oltu myönnetty viisumia. Kun tiukka- sin asiaa Libanonin asioita hoitavalta Suomen edustustol- ta Damaskoksessa, sain kuulla, ettei viisumia voitu myön- tää, koska ”on olemassa riski, että perhe jäisi Suomeen”. Ennätin jo tivahtaa, etten ymmärrä, miksi se olisi riski, kun kyseessä on akateemisesti koulutettu, englantia puhu- va mies ja Suomessa kaivataan työikäisiä maahanmuutta- jia, kunnes nöyryin ja aloin rustata uutta kutsua pelkäs- tään Fadille. Soitin lähetystöön ja kerroin, että varmasti Fadi ei jäisi tänne, jos vaimo ja kolme pientä lasta pysyi- sivät Libanonissa. Viisumia ei myönnetty.

Myöhemmin sain kuulla, ettei myöskään Libanonissa toimivan yhteistyöjärjestömme, Beit Atfal Assumoudin johtaja, monet kerrat Suomessa vierailnut **Kassem Aina** ole enää saanut viisumia Suomeen, muihin Euroopan mai- hin kylläkin.

Palestiinalaisten Ramadan-juhlassa Helsingissä törmä- sin **Kirre Koivuseen**, ja ilmeni, etteivät Fadin ja Kassem Ainan tapaukset ole yksittäisiä sattumia: Schengen-maat, Suomi mukaan lukien, ovat yhdessä päättäneet olla myön-

tämättä viisumia Egyptissä, Jordaniassa, Libanonissa tai Syyriassa leireissä eläville palestiinalaisille pakolaisille.

Siinä missä Keski-Euroopan maat noudattavat tämän kiellon suhteen harkintaa, Suomi on päättänyt jälleen ol- la se tiukimmin sääntöjä noudattava partiopoika, joka ei jousta.

Meille markkinoitiin aikoinaan Schengeniä ihmisten va- paana liikkuvutena. On käynyt kuitenkin toisin. Scheng- en-alueen ympärille on kohonnut tiukka muuri, jonka ul- kopuolelta ei helposti saa ”poikaansa” tai liiketuttavaan- sa käymään muurien sisälle, ainakaan, jos näillä on pako- laispassi. Mitä vapautta tämä on? Missä ja kenen toimesta tämä päätös on tehty? Kehtaako hallitus todella myöntää, että virallisen ulkopoliitiikan mukaista on lyödä heikoim- massa asemassa olevia?

AKYS-tiedotteessa seurattiin kuusi vuotta sitten, miten Suomesta heitettiin takaisin Libanonin pakolaisleireille palestiinalaisten turvapaikanhakijoiden ryhmä, joista mo- nella oli sekä työpaikka että hyvä suomenkielen taito. Pa- kolaisilla ei edes ole kotimaata, mihin palata, on vain pa- kolaisleiri.

Näistä ajoista on nyt edetty niin, ettei tänne voi edes kut- sua lyhyelle vierailulle henkilöä, jolla on pakolaisstatus. Kuitenkin palestiinalaisten 60 vuotta kestäneen exoduk- sen jälkeen monet ovat jo neljännen sukupolven pakolai- sia! (IJ)

Runonkulkijoiden esityksestä:

Sahim Al-Qasim

Pakolaisen testamentti

Sytytä tuli, jotta voin liekeissä nähdä

Maaseudun, sillan

Ja kultaiset niityt.

Sytytä tuli, että voin nähdä omat kyyneleeni

joukkomurhan yönä.

Että voin nähdä kuolleen sisaresi

Hänen sydämensä on lintu, vieraan kielen repimä,

vieraiden tuulien repimä.

Sytytä tuli, että voin nähdä kuolleen sisaresi,

voin nähdä jasmiinin,

kuin käärinliinan.

Kuun,

kuin suitsukkeen tuoksun

joukkomurhan yönä.

Sytytä tuli, jotta näen oman kuolemani.

Minun kärsimykseni on sinun ainoa perintösi.

Minun kärsimykseni todistaja on

jasmiini.

Kuu on kärsimykseni todistaja.

Sytytä tuli...

Sytytä...

Vaasalaisen Runonkulkijoiden lausuntailta juhlisti marraskuussa Toivon siemeniä, pelon siemeniä -valokuvanäyttelyä kulttuurikeskus Caisassa Helsingissä. Palestiinalaisten ja israelilaisten runoilijoiden teoksista koostettu teos "Ympyrä sulkeutuu. Minä olen solki" oli tiivistunnelmainen ja vaikuttava. Esiintyjät olivat itse suomentaneet suuren osan esittämistään runoista. **Riitta-Liisa Helmisen** ohjaama kanta-esitys oli alkuvuodesta Nurmon runopäivillä. SK

Runonkulkijat

Schengen-maat ovat deletoinneet palestiinalaispakolaiset maailmankartalta

Vietin viime elokuun Yarmoukin pakolaisleirillä Syyriassa. Matkan tarkoituksena oli oman mediaprojektini lisäksi suunnitella kansainvälisen nuorisovaihtokeskuksen CIMOn¹ rahoittaman Youth and Action -projektin satakuntalais- ja palestiinalaisnuorten ryhmätapaamista.

Kutsuin samalla kaksi palestiinalaisohjaajaa suunnittelumatkalle viikoksi Raumalle. Viisumianomuksia täytettäessä ilmeni, että ohjaajat eivät voi kirjoittaa papereihin kansallisuuden kohdalle Palestiinalainen, koska tänä vuonna Damaskuksen lähetystössämme käyttöön otettu Schengenmaiden yhteinen Vision-tietokoneohjelma ei hyväksy sitä sanaa. Ulkoministeriöstä kerrottiin, että Schengen-maat Suomi mukaan lukien ovat yhdessä päättäneet olla myöntämättä viisumia Egyptissä, Jordaniassa, Libanonissa tai Syyriassa leireissä eläville palestiinalaisille. Kokonainen kansanryhmä on siis deletoitu Euroopasta! CIMO rahoittaa ja on hyväksynyt ohjelman, jonka mukaan nämä palestiinalaisnuoret piti kutsua Suomeen, mutta Suomen ulkoministeriö ei myönnä heille viisumeita.

Jafran nuorisokeskus, josta ohjaajat ja nuoret tulevat, on tehnyt paljon kansainvälistä yhteistyötä etenkin

Iloisia poikia Yarmokin leirillä

eri Euroopan maiden kanssa. Molemmat ohjaajat, jotka nyt hakivat viisumia ovat aiemmin olleet Suomessa kansainvälisessä EVS-projektissa (Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu) ja he ovat matkan jälkeen palanneet takaisin leirille. Koskaan seitsemän vuoden aikana yksikään palestiinalainen Jafrasta ei ole jättänyt palaamatta takaisin Yarmoukiin. Jafran nuorisokeskus on arvostettu yhteisö, joka edistää pakolaislasten ja nuorten hyvinvointia. Jafrassa järjestetään myös

vuosittain eurooppalaisille nuorille työleirejä ja ihmisoikeustyöpajoja.

Suomen valtio sanoo tukevansa palestiinalaisia ja näin varmaan eri projektien myötä tekeekin, mutta onko tämä Suomeen tulon kielto, jolla kavennetaan näiden ihmisten kansalaisoikeuksia matkustamiseen suhteen, todella Suomen virallinen kanta? Onko tarkoitus, että palestiinalaiset elävät kuin häkkilinnut? Nämä nuoret ovat syntyneet ja elävät näissä maissa pakolaisleireillä eikä heillä ei ole mahdollisuutta palata Palestiinaan ja saada kansallisuutta. Heillä ei myöskään ole kansalaisoikeuksia nykyisissä kotimaissaan ja nyt tämä yhteisö sopimus viisumianomusten hylkäämisestä Schengen-maiden kesken on raskas lisä tähän piinaan. Mielestäni tämä on selkeä ihmisoikeusloukkaus.

Return to Palestine - mitä ymmärrämme tällä lauseella? Hyvin usein

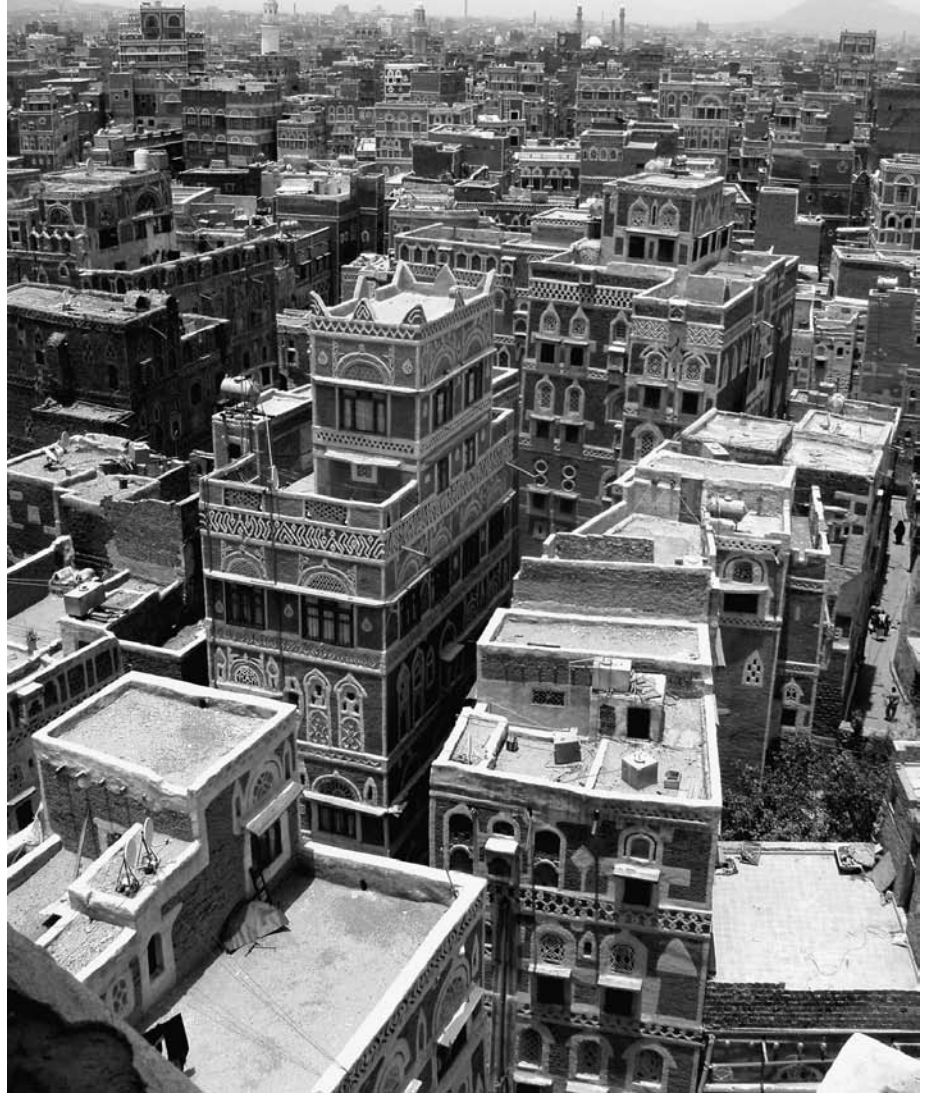
1) Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO (Centre for International Mobility) on kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio. CIMO on perustettu vuonna 1991 ja se toimii opetusministeriön hallinnonalalla, ministeriön alaisena itsenäisenä virastona. CIMO koordinoi ja toteuttaa apuraha- ja henkilövaihto-ohjelmia ja vastaa lähes kaikkien Euroopan unionin koulutus-, kulttuuri- ja nuoriso-ohjelmien kansallisesta toimeenpanosta. Sen lisäksi CIMO edistää Suomen kielen ja kulttuurin opintoja ulkomaisissa yliopistoissa ja tukee kansainvälistymistä koulutuksen, tiedotuksen ja neuvonnan avulla sekä markkinoi suomalaista koulutusta ulkomailla yhteistyössä suomalaisten korkeakoulujen kanssa.

kuulee ihmisten tokaisevan, että mitä siitäkkin tulee, kun kaikki palestiinalaiset haluavat takaisin Palestiinaan? Kysymys on kuitenkin jostain muusta kuin siitä, että palestiinalaiset haluavat konkreettisesti muuttaa takaisin Palestiinaan. Kysymys on ihmisoikeudesta ja vapaudesta olla muutakin kuin pelkkä numero. Kysymys on oikeudesta saada kansallisuus, voida toteuttaa omia unelmiaan, toimia siinä ammatissa, jossa haluaa sekä oikeudesta matkustaa tapaamaan vaikkapa äitiään naapurimaahan.

Suurlähetystössämme kuulin sanottavan syyksi kielteiselle päätökselle sen, että palestiinalaiset eivät palaa koteihinsa leireille tai että tulijat voivat olla terroristeja. Onko tämä pelko oikeutettua? Tämän suuntainen syrjintä saattaa mielestäni pikemminkin edesauttaa nimenomaan tällaisia toimintoja. Taide- ja kulttuuriprojektit pakolaisnuorten keskuudessa ovat sen sijaan sitä oikeaa terrorismin vastaista taistelua, ei tämän tyyppinen yhden kansakunnan deletoiminen yhteiskunnasta.

Kirre Koivunen

Muistoja Jemenistä

Sanaan piparkakkutalot.

Mistä maasta olet kotoisin?

Palestiinasta.

Vai Palestiinasta... onko sulla ase?

Kyllä, täällä laukussani.

Tämä oli ns. kulttuurien välinen keskustelu helsinkiläisravintolan pöydässä kesällä 2007. Paljon on vielä nähtävä ja koettava ennen kuin ennakkoluuloinen suomipoika ymmärtää palestiinalaisnuoren laskevan leikkiä kysymyksestä, johon on jo tottunut.

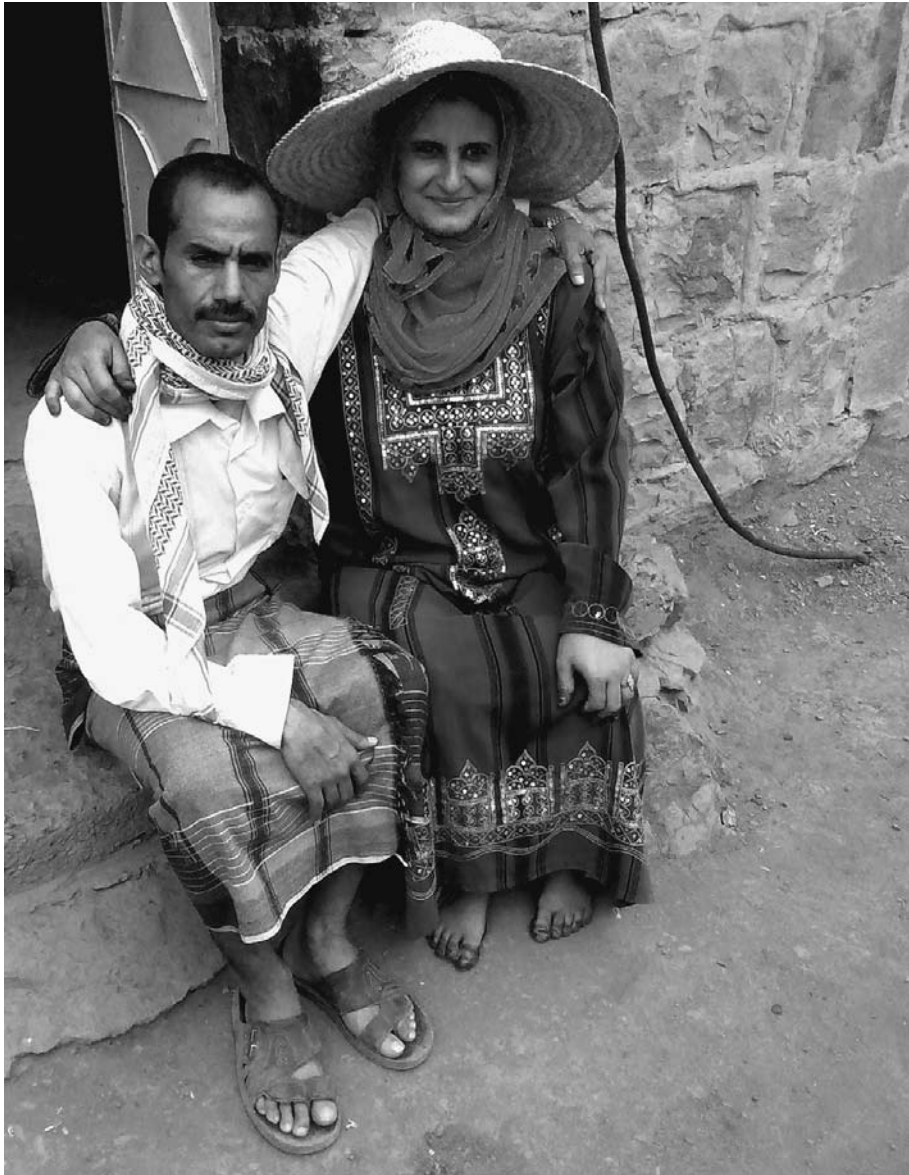
Kirre Koivunen

Vuoristoa Taizin ja Adenin välissä.

Kuvat ja kuvatekstit
Inga Härmälä

Modernit ja perinteiset vaatteet. Suruur on kotoisin naapurikylästä ja käyttää sen takia mustia "kaupunkivaatteita", mutta Asmaa, joka on kotikylässään, pukeutuu perinteisiin värikkäisiin mekkoihin. Edessä istuu hänen tyttärensä Ghid.

Hafid (35) ja Asmaa (27) asuvat pienessä kylässä Taizin eteläpuolella. Hafid on arabiankielenopettaja, mutta toimii myös Amnestyssä ja työskentelee monien järjestöjen parissa yrittäen parantaa ihmisten elämää maaseudulla. Hän toimii vapaaehtoisena kouluttajana ja valistaa kyläläisiä mm. HIV:stä ja naisten oikeuksista.

Minä Jemenin suurimmassa puussa, Sharrajat al-Ghariibissa, joka löytyy matkalla Taizista Turbaan.

Darun Muhammad: Saddamin uhri jo ennen syntymäänsä

Pyörätuolilla liikkuva **Darun Muhammad** osallistui avustajansa **Terhi Arolan** kanssa Irakin sodan vastaiseen mielenosoitukseen ja lupautui kertoamaan AKYS-lehdelle elämästään ja siitä, miten hän aikoinaan saapui Suomeen.

Darunin vankilavuodet

Darun Muhammadin syntymä oli draamaattinen. Darunin vanhemmat ovat Irakin kurdeja. Isä, **Muhammad Jaza**, sähköasentaja, toimi vasemmistosuuntautuneessa puolueessa PUKissa, (Patriotic Union of Kurdistan), joka tuohon aikaan oli kielletty ja maanalainen. Äiti **Dalsooz Ibrahim Hassan** hoiti kotona Darunin kahta vanhempaa sisarusta. Vuoden 1985 loka-kuussa isä vangittiin. Kun vangitsijat eivät löytäneet perheen kodista toivomiaan todisteita, he vangitsivat saman tien myös raskaana olevan äidin. Molemmat vietiin Baghdadiin vankilaan. Siellä isää kidutettiin kaikilla Saddamin keinoilla. Myös papereiden piilottelusta syytettyä äitiä kidutettiin sähköshokein sekä pakkosyötämällä lääkkeitä: vangitsijat uskoivat niiden johtavan keskenmenoon.

Darun tuli kuitenkin äidin vankitovereiden avustamana maailmaan tammi-kuussa 1986. Tyttö syntyi sinisenä ja itkuisena, mutta selviytyi. Kahden vankilavuoden jälkeen äiti ja tytär vapautettiin, kun syytteitä äitiä vastaan ei voitu näyttää toteen. Isää vastaan nostettuja syytteitä ei myöskään pystytty todistamaan ja vuotta myöhemmin, kestätyään kolme vuotta kidutusta ja nöyryytyksiä, myös hän vapautui ja näki perheensä ja pienen tyttärensä.

Sota

Vankilavuosien jälkeen perhe eli muutaman vuoden melko rauhallista elämää Suleimanian kaupungissa Pohjois-Irakin kurdialueilla. Toi-

meentulo saatiin isän sähkötarvikepuodista. Darun oli terve, suloinen ja iloinen pieni tyttö.

Sitten tuli vuoden 1991 sota, jossa Saddam hyökkäsi Kuwaitiin, mutta myös vapautta kaipaaville kurdialueille. Huhtikuussa Darunin perhe lähti pakenemaan kohti Irania. Pakomatka eteni hitaasti, sillä perhe joutui kävelemään. Isä ja mummi katosivat pommituksissa eikä muu perhe tiennyt, olivatko he kuolleet, ennen kuin viikkoja myöhemmin kun kaikki olivat palaneet Suleimaniaan.

Neljäkymmentä päivää kestäneen pakomatkan jälkeen, kun pakolaiset olivat edenneet jo miltei Iranin rajalle, Saddamin joukot hyökkäsivät yöllä kaasusein. Perhe yöpyi teltassa, mutta heillä oli kaasunaamarit jokaiselle. Viisivuotias Darun oli yöllä ilmeisesti unissaan hieronut kaasunaamarin sivuun, niin että sen suoja ei riittänyt. Aamulla Darun oli sairas.

– ”En pystynyt puhumaan enkä liikkumaan, vain silmät olivat auki ja pulssi löytyi. Kaksi viikkoa sairastumiseni jälkeen saatiin tieto, että hyökkäykset ovat päättyneet ja voimme

palata kotiin ja minut saatiin sairaalaan,” muistaa Darun. Sotatilan takia sairaala ei paljon kyennyt auttamaan. Sodan jälkeen YK:n Saddamin hallintoon kohdistama saarto heikensi ensimmäiseksi sairaaloiden kykyä hoitaa lapsia. Darunin puhekyky palasi, mutta hän ei kyennyt kävelemään.

Vanhemmat olivat epätoivoisia Darunin tilan takia. Perheellä ei ollut varaa hankkia Darunille edes pyörätuolia, vaan häntä työnnettiin lastenvaunuissa kymmenvuotiaaksi asti. Koulunkäyntiin Darunilla ei ollut mitään mahdollisuuksia, mutta vanhemmat sisarukset opettivat häntä.

Darunin ollessa kymmenvuotias perhe sai lunastaa panttia vastaan englantilaiselta avustajajärjestöltä pyörätuolin. Darunille se merkitsi suurta vapautusta! Samoihin aikoihin perhe päätti, että Darunille on löydettävä apua ja ehkä parantava leikkaus. Kehkeytyi pakosuunnitelma. Perheen asuttama talo myytiin ja perhe siirtyi vuokralle. Talonmyyntirahat eivät riittäisi koko perheen lähtöön, joten päätettiin, että vain isä ja Darun läh-

Darun ja pikkuveli Hedi

tevät.

– ”Vaikka ymmärsin, että minua haluttiin auttaa, oli silti kauheaa erota äidistä ja sisaruksista, kun ei ollut mitään tietoa, milloin näkisimme. Itkin vuolaasti ” Darun muistelee.

Matkaan

Isä ja Darun lähtivät matkaan salakuljettajien autossa vuorien yli väärennetyin matkustusasiakirjoin. Passia ei tarvittu, mutta isä joutui maksamaan salakuljettajalle tuhat euroa. Turkissa isällä oli ystäviä, jotka ottivat matkaajat avosylin vastaan.

Seuraava etappi oli Venäjä. Ystävät osasivat neuvoa luotettavan salakuljettajan, joka lupasi neljän tuhannen euron maksusta huolehtia kahden väärennetyn passin hankkimisen sekä matkan Venäjälle. Passien saaminen kesti ja niinpä isä ja tytär viivähtivät ystävien luona pitkään. Kuukauden kuluttua he saapuivat Pietariin.

Isän tavoitteena oli päästä Ruotsiin, Suomeen tai Saksaan, sillä näissä kaikissa maissa perheellä oli sukulaisia.

– ”Mies, joka toi meidät Turkista Venäjälle tunsu hyviä salakuljettajia Venäjällä, joten hän vei meidät suoraan yhden luo. Heillä oli ihan oma ”piilopaikka” johon pantiin kuljetusta odottavia.”

Matkakassa oli kuitenkin jo liian vähäinen. Salakuljettaja ilmoitti, että isän rahat riittävät vain yhteen matkaan Suomeen. Isä joutui päättämään, että Darun etenee yksin ja isä palaa Irakiin muun perheen luo. Arvokkaan pyörätuolin isä otti mukaansa, sillä se oli luvattu palauttaa avustusjärjestölle.

11-vuotias Darun pantiin jälleen lastenvaunuihin.

– ”Oloni oli kauhea”, kuvaa Darun. ”Isä jätti minut ventovieraan salakuljettajan hoiviin, jonka kanssa en pys-

tynyt vaihtamaan sanaakaan. Salakuljettaja vei minut Suomeen vievään junaan ja minä itkin koko ajan. Mies oli valmistanut minulle oman passin ja aikoi tullissa esitellä minut omana tyttärenään. Kun itkustani ei tullut loppua hän antoi minulle jotain unijuomaa. Niinpä nukuin autuaasti junassa koko passitarkastuksen, enkä muista matkasta enempää.”

Lastenkotiin

Aamulla kaksikko saapui Helsingin rautatieasemalle.

– ”Sain soitetuksi Turussa asuvalle tädilleni, joka lähti heti Helsinkiä kohti hakemaan minua. Salakuljettaja häipyi kiinnijäämisen pelossa nopeasti. Jäin yksin rautatieasemalle lastenvaunuihin odottamaan tätiäni. Olo oli yksinäinen ja pelokas. Monet katsoivat minua ihmetellen ja muutama ihminen tuli puhumaankin, mutta enhän minä osannut sanoa mitään enkä ymmärtänyt mitä he sanoivat.” Darun kertoo.

Muutaman tunnin odotuksen jälkeen täti tuli, vei Darunin kotiinsa ja pikaisesti poliisiasemalle ilmoittautumaan. Kuukauden selvittelyn jälkeen poliisi päätti, että Darunin pitää menä vasta avattuun maahanmuuttajien lastenkotiin Oravaisissa, kaukana Turusta, kun täti ei voinut ottaa omien viiden lapsensa lisäksi yksin vastuun vammaisen sukulaislapsen hoidtoa. Darunin tunnelma ei ollut korkealla:

Darun-ylioppilasta onnittelevat äiti ja mummo.

– ”Saavuin sinne koko talon ensimmäisenä lapsena ja kielitaidottomana! Hoitajat olivat kuitenkin mukavia ja tulkki kävi auttamassa minua pari kertaa viikossa, mutta pääosin ympärilläni oli täydellinen yksinäisyys. Vasta kolmen kuukauden kuluttua talo alkoi täyttyä, kun sinne asutettiin Somaliasta saapuneita lapsia ”

Darun tutkittiin suomalaisessa sairaalassa, mutta pettymykseksi lääkärit eivät osanneet sanoa muuta kuin että hänellä on ”tuntematon lihassurkastumatauti”, jonka arveltiin liittyvän äidille raskauden aikana pakosyötettyihin lääkkeisiin ja kaasuhyökkäykseen. Lihassurkastumaa ei Suomessakaan osattu parantaa. Darun sai kuitenkin jälleen pyörätuolin, joka hänelle merkitsee vapauden suurinta astetta ja hän alkoi pikku hiljaa kotiutua ja pääsi jopa kouluun. ”Sitä

olin aina halunnut. Olin hyvin innokas opiskelemaan”.

Oman perheen kanssa ja opiskelijana

Kesti kolme vuotta kunnes vuonna 2000 perheenyhdistämishjelma toi Darunin perheen Suomeen. Tässä vaiheessa 14-vuotias Darun oli jo tottunut elämään Oravaisissa ja kun hänet nyt lykättiin perheensä luo, kävi kuten suomalaisille Ruotsin sotalapsille aikoinaan: paluu perheen piiriin oli uusi shokki. Darun joutui jättämään tutut hoitajat ja ystävät Oravaisissa ja muuttamaan perheensä kanssa Turkuun. Kesti aikansa ennen kuin oma perhe alkoi tuntua omalta ja tutulta.

Suomessa perhe on saanut olla rauhassa sodalta, mutta onnettomuuksilta perhe ei välttynyt. Vuonna 2005 isovelji kuoli auto-onnettomuudessa. Sen jälkeen perhe muutti Vantaalle, jossa asui Darunin paras ystävä lastenkodin ajoilta. Pian muuton jälkeen myös tämä ystävä menehtyi auto-onnettomuudessa. Lisäksi arkista mieliharmia tuottavat suomalaisten ohikulkijoiden maahanmuuttajille kohdistamat vihamieliset kommentit, joista ”Kuka maksaa pyörätuolisi?”, on niitä lievimpiä. ”Monet nuoret ei kestä pilkkaamista vaan rupeavat tappelemaan”, toteaa Darun.

Elämä jatkuu. Darun kävi koulua henkilökohtaisen avustajan turvin, tuli ylioppilaaksi v. 2005 ja pääsi aloittamaan tietojenkäsittelytieteen opinnot Helsingin yliopistossa. Nyt hänet näkee Terhi Arolan kanssa Helsingin Kumpulan kampuksella, jossa minäkin heidät kohtasin.

Darun osaa iloita siitä, että on valmistumassa ammattiin, ja hän kokee, että hän saa yliopistolla pääosin myönteistä huomiota ympäristöltään. Vammaispalvelut ovat Vantaalla hyvät ja Darun tuntee hallitsevansa elämänsä, vaikka tarvitsee koko ajan avustajan. Hyvää luottamusta tukee myös se, että isän poliittisen vakaumuksen

ansioista hänen omassa perheessään on aina vallinnut tasa-arvo ja se antaa eväitä uskoa omiin mahdollisuuksiin. Varhaisnuoruuden voimakas kokemus yksinäisyydestä ja hylätyksi tulemisesta ei kuitenkaan ole poistunut

ja tätä tuskaa Darun purkaa runoihin. – ”Minä en ole koskaan saanut olla lapsi” Darun sanoo.

haastattelu Ilona Junka

Kuka minä olen?

Olen se, joka ei iloa saanut.

Olen se, joka ei rakkautta saanut.

Olen se, joka on kärsinyt.

Olen se, joka on yksin jäänyt.

Olen se, joka on kuolemaa tahtonut.

Minä

Minä olen Darun.

Pukeutunut aina mustaan ja valkoiseen.

Minun kyyneleet poskellani.

Minun elämäni, joka ei ole kuin sinun.

Olen aina surullinen.

Joskus olen tyhmyri, joka ei tajua mitään.

Ihoni on valkoinen, huuleni punaiset.

Iloni ovat pienet, suruni isot.

Elämäni vaihtaa väriä, valkoisesta mustaan.

Darun Muhammad

“Älä unohda Sabraa ja Shatillaa”

Työskentelin sairaanhoitajana Beirutissa kansainvälisissä lääkintäjoukoissa vuonna 1982 Israelin verisen hyökkäyksen aikaan. Kunnioittaakseni uhrien muistoa osallistuin tänäkin vuonna edelleen selvittämättömien tapahtumien muistotilaisuuteen.

Kaksikymmentäkuusi vuotta sitten juutalaisten uuden vuoden juhlan, Roš Hašanan aikaan Israelin armeija piiritti Sabran ja Shatillan pakolaisleirit. Puolustusministeri **Ariel Sharon** antoi Libanonin oikeistolaisille falangistijoukoille luvan mennä leireihin “puhdistamaan” niistä taistelijat, vaikka tiesi joukkojen olevan palestiinalaisia kohtaan vihamielisiä. Falangistit aloittivat lahtaamisen leiriin tultuaan. Israelin armeija antoi heille valoraketteja, joiden valossa oli mahdollista edetä kapeilla kujilla. Armeija sai tietoa leirien tapahtumista sekä radiopuhelimilla että kiikaroi-

malla. Lopuksi armeija lainasi pusku-traktoreitaan, joilla kaivettiin hauta kuolleille ja peitettiin jäljet. Neljäkymmenen kahdeksan tunnin verilöylyssä kuoli tuhansia.

Entinen työpaikkani, Gazan sairaala Beirutissa on nyt asuinpaikkana 1200 palestiinalaiselle, evakoille Libanonin sisällissodan ajoilta 1975-1991. Rakennukseen on mentävä varovasti mudan, roskien ja jätteiden tukkimasta oviaukosta. Mukana on oltava taskulamppu, koska talon sisäosissa on pilkkopimeää. Ylhäällä valoa tulee sisään talon rei’istä.

Useimmat Gazan sairaalarakennuksen asukkaista ovat syntyneet vuoden 1982 jälkeen eivätkä he tiedä rakennuksen menneisyydestä. He eivät tiedä, että se oli kerran Palestiinan Punaisen Puolikuun sairaala. He eivät tiedä, että tuhannet leirin asukkaat etsivät sen seinien sisältä turvaa verilöylyn aikana. Toivon, että jonain

päivän rakennukset itse kertoisivat tarinansa, vaikkapa jollakin muistolaatalla.

Muistoviikko vuosittain

Sabran ja Shatillan verilöylyjen muistotilaisuuksia alettiin viettää uhrien hautapaikalla yhdeksän vuotta sitten italialaisen solidaarisuustyöntekijän, nyt jo edesmenneen lehtimies **Stefano Chiarinin** aloitteesta. Hän perusti “Not to Forget Sabra and Shatila” -toimikunnan Italiassa. Chiarini istutti kunnostetulle joukkohaudalle Palestiinasta tuomiaan oliivipuita. Italialainen valtuuskunta tulee joka syyskuu Beiruttiin. Tänä vuonna osallistujia oli myös Yhdysvalloista, Englannista, Singaporesta ja Ranskasta.

Beit Atfal Assumoud -järjestön johtaja **Kassem Aina** koordinoi viikon mittaisen ohjelman; palestiinalaisten ja libanonilaisten johtajien tapaamista, palestiinalaista kulttuuriohjelmaa

*Näkymä Shatillaan
tuhoutuneesta Gazan
sairaalaista*

ja vierailut Nahr el-Baredin ja Bourj el-Barajinehin leireille. Eniten aikaa vietettiin palestiinalaisten keskuudessa leireillä. Siellä keskusteluissa oppii, mitä "Oikeus paluuseen" merkitsee palestiinalaisille.

Tänä vuonna muistoviikko oli paastokuukausi Ramadanin aikana. Syyskuussa päivän paasto aika ilman ruokaa ja juomaa kesti viisitoista tuntia. Aurinko heloitti pilvettömältä taivaalta. Leirit olivat kuumia ja pölyisiä; puita ja varjoa on vain vähän. Palestiinalaisten huomaavaisuus vieraita kohtaan niissä vaikeissa olosuhteissa oli kunnioitusta herättävää.

Nahr el-Bared - ruhjottu helmi Välimeren rannalla

Vierailu Nahr el-Baredin leirillä oli masentava. Fatah al-Islam -järjestön ja Libanonin armeijan taistelut hävittivät leirin ja ajoivat sen asukkaat evakkoon vuonna 2007. Suurin osa asukkaista pakeni lähimpään Beddawin leiriin. Aikaisemmin Nahr el-Baredissa tultiin melko hyvin toimeen. Asuminen oli väljempää kuin muissa leireissä. Nyt asukkaat ovat täysin riippuvaisia avustuksista. Leiri sijaitsee kauniilla paikalla meren rannalla ja lienee kiinteistöalan mieleen. Asukkaat pelkäävät, että heidän on jälleen lähdettävä. He eivät tunne oloaan turvalliseksi.

Asukkaita palaa evakosta takaisin Nahr el-Barediin. On irvokasta, että kaksinkertaisen pakolaisen, evakossa olevan palestiinalaisen, on vedottava oikeuteensa palata pakolaisleiriin! UNRWA on pystyttänyt majapaikoiksi kaksikerroksisia parakkiasuntoja. Yksi huone toimii olohuoneena, makuuhuoneena, peseytymistiloina ja keittiönä. Huoneissa on kaasu ja vesi. Ihmiset nukkuvat patjoilla lattialla. Ilmanvaihtoa varten on pieni säleikkö katonrajassa. Alueella on pari puotia ja koulu toimii väliaikaisparakissa.

Leikkipuistoja Palestiinaan (Playgrounds for Palestine) -järjestön lahjoittaman leikkipuiston aluetta tasoitti puskutraktori. Alueen aidat oli jo maalattu. ANERA (American Near East Refugee Aid) auttaa leikkivälineiden hankkimisessa. Beit Atfal As-sumoud -järjestön toimintakeskus si-

jaitsee leirin vanhan osan reunamalla. Keskuksesta oli kunnostettu jo kaksi kerrosta ja lasten leikkialue. Ylemmät kerrokset olivat syyskuussa 2008 vielä rakenteilla.

Bourj el-Barajinehin tarinoita kuunneltiin

Bourj el-Barajinehin leirissä Beirutissa vanhat ihmiset kertoivat muistoistaan. He kertoivat lapsuudestaan Palestiinassa, paosta vuonna 1948 ja matkasta leiriltä leirille ennen asettumista Bourj el-Barajinehiin. Vanhusten elämä lähestyy loppuaan. He eivät enää näe synnyinpaikkojaan, mutta heidän muistonsa ovat eloisia. Heidän kertomuksensa välittyvät sukupolvelta toiselle. Lastenlapset tuntevat Palestiinan heidän tarinoidensa perusteella. Olin kuullut näitä kertomuksia Yhdysvalloissakin. Leirin kuumissa, täpötäysissä huoneissa tarinoiden merkittävyys avautui ja kuultu vaikuttii.

Palaan joka vuosi

Aion tulla Sabraan ja Shatillaan joka vuosi niin kauan kuin pystyn. Haluan muistaa päivät syyskuun kuudennestaatoista kahdeksanteentoista vuonna 1982. Kuljen verilöylystä selvinneiden kanssa uhrien joukkohaudalle ja osallistun muistotilaisuuteen. Haluan tavata palestiinalaisia ystäviäni, jotka edelleen elävät leireissä, haluan käydä heidän kodeissaan ja aterioida heidän perheittensä kanssa.

Sekä Roš Hašana että muslimien Ramadan ovat aikaa, jolloin syvennytään uskonnolliseen mietiskelyyn ja palveluun. Tänä vuonna, kuten jo vuosikymmenten ajan väkivalta Israelin ja Palestiinan välillä on kiihkeää. Miten konflikti saadaan loppumaan, sitä en tiedä. Voin vain toivoa tasavertaista ja oikeudenmukaista ratkaisua, rauhaa ja kärsimysten päättymistä.

Uudenvuoden juhlan ja suuren sovituspäivän, Jom Kipurin väli on aikaa, jolloin juutalaiset pyytävät anteeksi omia ja yhteisönsä syntejä. Minä yhtenä pyydän anteeksi ihmisten joko suoraan tai epäsuorasti tekemiä syntejä palestiinalaisia kohtaan Beirutissa 16-18.9.1982.

"...tehkää loppu pahoista töistäne...lakatkaa tekemästä pahaa. Ope-

Sabra-Shatillan muistojuhla

Ellen Siegel ja Sirkku Kivistö kohtasivat muistojuhlassa.

Sabra-Shatillan muistojuhla

telkaa tekemään hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta, puolustakaa sorrettua..." (Jesaja 1:16-17)

Ellen Siegel
Suomentanut Sirkku Kivistö

Ellen Siegel on psykiatrian erikoissairaanhoitaja, jonka isovanhemmat pakenivat Euroopan juutalaisvainoja Yhdysvaltoihin. Hän on aktiivinen juutalaisen seurakunnan jäsen Washington DC:ssä. Vuonna 1982 hän toimi Beirutissa kansainvälisessä avustustyöntekijöiden ryhmässä Sabran ja Shatillan verilöylyjen aikana. Hän on antanut silminäkijätodistuksen Israelin puolustusministeriön ns. Kahanen komissiolle. Ellen Siegel toimii aktiivisesti ANERAssa (American Near East Refugee Aid, <http://www.anera.org/index.php>)

Aikuistuminen pakolaisleirillä

-terveyskasvatushanke kuudella palestiinalaisleirillä Libanonissa

Beit Atfal Assumoud-järjestö (BAS)¹ osaa lähestyä nuoria. BAS on tarttunut italialaisen Ricerca e Cooperazione -järjestön kanssa nuorille tärkeään ja herkkään aiheeseen: kuudella leirillä on pyörinyt lisääntymisterveyden kasvatushanke. Hankkeessa haastateltiin 1 500 nuorta kuudella leirillä joulukuun 2006 ja lokakuun 2007 välillä. Johtopäätös on, että nuoret tarvitsevat aikuisiksi naisiksi ja miehiksi kehittämisessä sekä aikuisten kumppanuutta että vuorovaikutusta ikätovereiden kanssa.

Lisäksi tarvitaan työkaluja, jonka avulla seksuaalisen kehittymisen kysymykset tulevat luontevalla ja hausalla tavalla käsittelemään. BAS:n hankkeessa on kehitetty pöytäpeli ”Eteenpäin” (Moving forward), johon liittyy ohjaajan opas. Pelissä on pelilautaa ja tietokortteja, joiden avulla selvennetään tyypillisiä asioita oikein/väärin arvauskin, kuten ”AIDSin voi saada kylpyhuoneesta” (väärin) tai ”tyttöjen pitää vaihtaa alusvaatteita usein, mutta poikien ei tarvitse” (väärin) tai ”väkivalta naista kohtaan on ihmisoikeusrikkomus” (oikein). Oikein/väärin kortteja on 65. Peliin liittyy myös kortteja, joissa on vastauksia kysymyksiin kuten ”mitä puberteetti on?”, kuka aloitti rasismien vastaisen työn sanomalla ”minulla on unelma”? ja ”kuka on se, joka ei ole sisaresi eikä veljesi, mutta on syntynyt samasta isästä ja äidistä?”, johon vastaus on SINÄ. Tällaisia kysymyksiä ja vastauksia pelissä on 50. Peliin kuuluu vielä 50 määritelmäkorttia, joissa kerrotaan mm. mitä on sukupuolten välinen tasa-arvo, käyttäytymistä säätelevä ryhmäpaine, ystävyys, seksuaalinen hyväksikäyttö ja lisääntymisterveys. Neljäntenä ryhmänä peliin liittyy 20 tietokilpailukorttia kuten ”kuinka monta nuorta päivässä saa maailmassa HIV-tartunnan?”, ”mikä on tavallisin syy, miksi pojat jäävät pois koulusta kehitysmaissa?”. Peli ei kata kaikkia nuorten kannalta tärkeitä aiheita, mm. itsetyydytyksestä peli ei anna tietoa. Näitä tietopaketteja ja ko-

Kortti ystävälle. Shatillan keskus, syyskuu 2007.

keilutoimintaa on EU rahoittanut.

Hankkeen kyselyssä kartoitettiin myös 16-24 -vuotiaiden palestiinalaisnuorten henkistä hyvinvointia. Kysyttiin itsearvostuksesta ja itsen hyväksymisestä, kysyttiin myös hankalista tunteista. Kyselyaika sijoittuu vuoden 2006 kesäsodan jälkeiseen aikaan ennen toukokuussa alkanutta Fatah al Islam-järjestön ja Libanonin armeijan taisteluja ja Nahr el Baredin leirin hävitystä.

Nuorissa on elinvoimaa! Yhdeksän kymmenestä tuntee, että heillä on paljon hyviä ominaisuuksia ja melkein yhtä monet sanovat, että heillä on kykyä tavoitteidensa saavuttamiseen. Sekä tytöistä että pojista 81 % tuntee, että on tärkeä ystävilleen. Tähän nähden hieman ristiriitaista on, että väittämään ”olen ylpeä itsestäni” yhtyy vain vähän yli puolet vastaajista. Tyttöjen tyytyväisyys itseensä on heikompi kuin poikien. Onnellisuuden tunne vaikeuksien keskellä ei onnistu kaikilta; neljännes nuorista ei tunne oloaan tässä suhteessa hyväksi.

Kun nuorilta kysyttiin heidän mielialastaan viimeisimmän kolmen kuukauden aikana, tuli esiin ongelmallista puolta. Vastaajista 73 % oli tuntenut

itsensä ahdistuneeksi. Joka kymmenes nuorista tunsu itsensä jatkuvasti ahdistuneeksi, samoin oli nuoria, jotka kertoivat jatkuvista univaikeuksista (6 %), masentuneesta mielialasta (6 %) ja yksinäisestä olostaan (7 %). Lisäksi reilu puolet nuorista ilmoitti kärsivänsä univaikeuksista, masentuneisuudesta ja yksinäisyydestä silloin tällöin tai hyvin usein.

AKYSin ja PSV:n Yhteisöhuolto- ja kehitysyhteistyöhanke, jolla rahoitetaan ammattiavun saamista erityisen kovaosaisten lasten ja nuorten perheille on tärkeä myös tämän uusimman tutkimuksen perusteella. Perheillä on huolta lastensa ja nuortensa henkisestä hyvinvoinnista.

Sirkku Kivistö

Lähde: Younes L., Assaad L. et al. Adolescents and Young Adults in Six Palestinian Camps in Lebanon. Reproductive Health and Emotional Well-being. Ricerca e Cooperazione, Lebanon Family Planning Association and National Institution for Social Care and Vocational Training, supported by European Commission. Beirut, 2008.

1) AKYSin ja Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry:n palestiinalainen yhteistyökumppani

Arabian kielen uhanalainen asema Israelissa

Arabia oli hallitseva kieli Palestiinassa vuodesta 634 vuoteen 1948. Heprea on ollut kirjoitettu kieli vasta 17 vuosisadan ajan ja puhekielenä se "herätettiin henkiin" 1800-luvun loppupuolella Palestiinassa oppineiden ja kansallismielisten muodostaman ryhmän toimesta, jonka kuuluisin jäsen oli **Eliezer Ben Yehuda** (1858-1922). Uuden puhekielen syntyminen muinaisen kirjoitetun kielen, raamatun heprean, pohjalta oli täysin ainutlaatuisia.

Israelin valtion kielipolitiikka on monimutkainen ja sitä säätelee useampi laki. Vuonna 1922 annetun Palestiinan brittiläisen mandaatin artiklan 22 mukaan Palestiinassa oli kolme virallista kieltä: englantia, arabia ja heprea. Englannille annettiin ensisijainen asema oikeudellisissa yhteyksissä. Tämä asema kumottiin vuonna 1948.

Arabia on edelleen Israelin valtion toinen virallinen kieli. Tosin näin on vain ensi näkemältä, sillä todellisuudessa nykyheprea on ollut ainoa virallinen ja hallitseva kieli Israelin etnis-nationalistisessa valtiossa vuodesta 1948 lähtien. Palestiinalaisia (arabeja) asuu Israelissa arviolta 1,4 miljoonaa. Yli puolet maailman juutalaisista, joita on noin 13 miljoonaa, ei puhu hepreaa.

Koska Israeliin saapuu juutalaisia maahanmuuttajia kaikkialta maailmasta, siellä puhutaan kymmeniä eri kieliä. Muun muassa seuraavilla kielillä on yli 100 000 puhujaa Israelissa: nykyheprea (6 miljoonaa), arabia (1,4 miljoonaa), venäjä (1 miljoona), moderni Marokon, Tunisian ja Algerian juutalaisarabia (yli 300 000), romanian (200 000), jiddişi (200 000), ladino (100 000), puola (100 000), Irakin juutalaisarabia (100 000). Mielenkiintoista on, että arabit (ns. vuosien 1948 ja 1967 palestiinalaiset sekä vuoden 1973 syyrialaiset) muodostavat nykyään merkittävän osan heprean puhujista.

Israelilaisille arabian opiskelun motiivina on sotilaallisen ylivalinnan ylläpitäminen

Heprean opiskelu on pakollista Israelin arabikouluissa kolmannelta luokalta lähtien. Sitä vastoin arabian opiskelu on valinnaista ja sitä opetetaan hyvin harvassa juutalaiskoulussa. Pääsääntöisesti lähes kaikki arabiaa opiskelleet juutalaiset saavat valmistuttuaan hyvän työpaikan ulkoministeriöstä, tiedustelupalvelusta tai Israelin puolustusvoimista. Israelin juutalaiset ovat yleisesti ottaen opiskelleet arabiaa "tunne vihollisesi" –periaatteella kukistaakseen arabivihollisensa sen sijaan, että yrittäisivät tutustua paremmin arabeihin tai hyödyntää heidän kulttuuriaan ja perintöään, jotta rinnakkaiselo ja molemminpuolinen kunnioitus olisivat mahdollisia. Israelin juutalaiset sanovat arabian opiskelusta: "*Arabi-kielen [sic!] hyvä hallinta on sotilaallinen valtti. Eli Cohen, mestarivakoojamme, osasi arabiaa täydellisesti. Israelin sefardijuutalaiset vanhenevat ja me tarvitsemme ihmisiä hoitamaan tiedustelupalveluamme. Olkaamme heidän viides kolonnansa.*"¹ Sama pätee arabian opettamiseen Yhdysvalloissa syyskuun 11. 2001 hyökkäysten jälkeen. Yhdysvalloissa käytetään valtavia rahasummia arabian kielen opettamiseksi amerikkalaisille tavoitteena hyvä puhutun arabian ja MSA:n (kirjoitetun nykyarabian standardimuoto) hallinta.

Valitettavasti tämä käytännön osaamisen painottaminen, lähinnä puhumisen painottaminen, ei toteudu uusia arabian kielen ja islamin tutkimuksen professoreja palkatessa. Niinpä on aivan tavallista törmätä ainakin kotimaassaan maineikkaisiin professoreihin, joiden aktiivinen arabian (tai heprean) kielen tuntemus on kehno. Usein nämä professorit ovat ainoita tietolähteitä arabialaisesta kulttuurista, kirjallisuudesta ja islamista!

Arabian kielen aseman jatkuva heikentäminen

Äskettäin Knessetissä esityslistalle otettiin lakiesitys arabian kielen virallisen aseman lakkauttamisesta Israelissa. Esityksen teki Knessetin jäsen, entinen opetusministeri **Limor Livnat** Likud-puolueesta sekä ryhmä muita Knessetin jäseniä.

"*Ei voi olla soveliasta eikä järkevää, että millään toisella kielellä olisi Israelissa samanlainen asema kuin heprealla,*" sanoi Livnat. Hän lisäsi, "*Juuri näinä aikoina, jolloin Israelin arabien radikaalit ryhmittymät pyrkivät muuttamaan Israelin valtion kaksoiskansalliseksi, on kiireesti säädettävä laki raamatun kielen – heprean kielen – ainutlaatuisesta asemasta.*"²

Tämä ehdotus tähtää siihen, että heprea olisi ainoa virallinen kieli Israelissa ja englantia, arabia ja venäjä olisivat epävirallisia, toissijaisia kieliä. Livnatin esitys oli vain yksi muiden samantyyppisten yritysten joukossa. Saman esityksen on tehnyt aiemmin mm. Knessetin jäsen **Michael Kleiner** kymmenen vuotta sitten sekä myös "Israelin demokratian keskus" (Israeli Center for Democracy). Tämä ehdotus, kuten muut vastaavat lait, jotka syrjivät Israelin arabivähemmistöä, heijastavat sionistisen ideologian pääajatus- ta, että Israel on "juutalainen" valtio ja siksi arabian kielellä ei tulisi olla virallista asemaa. Kenelle tahansa, joka on perehtynyt Israelin nykytilanteeseen, on päivän selvää, että viranomaiset marginalisoivat ja sivuuttavat arabian kielen, mikä näkyy sen virallisessa kohtelussa, katujen ja kylien (usein virheellisissä) nimissä, mediassa ja internet-sivustoilla. Israelissa ei ole ainuttakaan yliopistoa, jossa arabiopiskelijat voisivat opiskella arabian kieltä ja kulttuuria arabiaksi. Lähes kaikki opettajat, niin juutalaiset kuin arabitkin, opettavat arabiaa

1) Raphael, Netanyahu, 21.03.2007

2) Haaretz, 19.5.2008

heprean kieltä käyttäen.

Ehkäpä esimerkki on tarpeen. Saatuaan heprean kielen maisterin opintoni päätökseen Jerusalemin heprealaisessa yliopistossa 1967 hain opettajan paikkaa lukiossa kotikylässäni Kufur Yasifissa länsi-Galileassa. Koulu tarvitsi tuolloin uusia, päteviä opettajia. Kirjoitin lyhyen kirjeen hakeakseni työtä ja vein kirjeen henkilökohtaisesti henkilölle, joka vastasi arabisektorin kouluista opetusministeriössä Jerusalemissa. Hämmästyin kuullessani, että hakemukseni hylättiin automaattisesti, koska se oli kirjoitettu arabiaksi ja kirjeen alussa mainittiin sana 'al-Quds' (joka on Jerusalemin arabiankielinen nimitys). Vastasin, että eikö arabia ole virallinen kieli.

Arabian kieli Israelissa sulautuu hepreaan

Kieli on arabi-identiteetin keskeinen tunnus ja kulttuurin peili. Arabian kielen virallisen aseman lakkauttaminen Israelissa merkitsee mm. niiden kotimaahansa vuonna 1948 jääneiden, tämän kansalliskielen puhujien, olemassaolon sivuuttamista. Arabiaa puhuvia arabeja pidetään vihollisina. Israeli Institute for Democracy viime vuonna tekemän mielipidetiedustelun mukaan 50 % juutalaisista on peloissaan ja huolissaan kuullessaan arabiaa julkisilla paikoilla.

Elpyessään nykyheprea sai paljon vaikutteita myös arabiaa ja heprean slangi on lainannut paljon arabiaa. On totta, että heprean vaikutus arabian kieleen Israelissa viimeisten kuuden vuosikymmenen kuluessa on ollut merkittävä semanttisesti ja rakenteellisesti. Vaikutus näkyy käännöslainoissa ja siinä, että hepreankielisiä sanoja käytetään koko ajan keskusteluissa. Onneksi tämä vaikutus ei ole tunkeutunut arabian kielen morfologiaan asti. Usein palestiinalaisten Israelin arabien puhekieli ja myös kirjoitettu arabia on epäselvää niille, jotka eivät osaa hepreaa hyvin. Tämä

kielitieteellinen ilmiö muistuttaa keskiaikaista **Ibn Tibbonin** kääntämää hepreaa. Yksi esimerkki puhutusta arabiaa riittää: haada mish maqbuul 'alyy ('en hyväksy tätä'), joka on käännöslaina hepreankielisestä ilmaisusta ze lo mequbbal 'alay'. Kirjoitetussa arabiaa termi laqab (titelli) akateemisista arvoista (esim. FK, FM, FT) puhuttaessa on käännöslaina heprean sanasta to'ar. Tätä arabian kielen hepreasta vaikutteita saanutta muotoa on kutsuttu nimellä al-'lrbiiyya, joka tulee arabian ja heprean kielten arabiankielisistä nimityksistä. Tätä kielimuotoa käyttävät erityisesti sekakaupungeissa asuvat arabit, yliopisto-opiskelijat, beduiinit, tsherkesit ja druusit (kaksi viimeistä ryhmää ovat asevelvollisia). Nuorten arabiensa parissa Israelissa hepreaa pidetään korkean aseman symbolina ja nykyaikaisuuden ja edistyksen avaimena.

Vähäiset myönnytykset eivät ratkaise ongelmaa

Useimmat israelilaiset, erityisesti oikeiston edustajat, sanovat, että Israel on "juutalainen ja demokraattinen" ja se suhtautuu myönteisesti arabeihin ja heidän kansalliseen kieleensä. He sanovat tämän asenteen heijastuvan siinä, että Knesset hyväksyi vuonna 2007 arabian kielen akatemian perustamisen Israelissa. Tiede-, kulttuuri- ja urheiluministeri (tällä hetkellä arabi, **Ghalib Majadlah**) nimittää akatemian neljä jäsentä ja hallitus hyväksyy nimitykset. Tämä akademia sai alkunsa jo vuoden 2001 lopussa.

Tällainen akademia on tervetullut, jos se toimii itsenäisesti ja sen pääasiallinen tehtävä on palvella arabian kieltä ja suojella sitä heprealaistumiselta. Akademia voisi parantaa arabian kielen opetusta aivan ensimmäiseltä luokalta lähtien ja auttaa kehittämään uusia sanoja ja ilmaisuja arabiankielisessä puheessa usein käytettyjen hepreankielisten lainojen sijaan. Akatemialla voisi myös olla aktiivinen rooli

radio- ja TV – ohjelmien kehittämisessä. Akatemia voisi olla hyötyä myös nykyaikaisten oppikirjojen tuottamisessa ja arabiankielistä lehdistöä, erityisesti sähköistä, vaivaavan kielellisten virheiden tulvan taltuttamisessa. Israelin virallinen linja arabivähemmistöään kohtaan esitetään myönteisessä valossa sekä Israelin rajojen sisällä että ulkopuolella. Muutama esimerkki lienee paikallaan: On arabiministeri, arabisuurlähettiläs, Knessetin arabijäsenet, jotka voivat Knessetissä puhua arabiaksi, yliopistojen arabiprofessorit (ei kuitenkaan Heprealaisessa yliopistossa).

Epäilemättä nämä esimerkit ovat positiivisia, vaikka niitä on liian vähän ja ne ovat tulleet liian myöhään. Ne eivät myöskään ratkaise pääasiallista ongelmaa, joka on se, että arabian pitäisi jatkossakin olla virallinen kieli käytännössä eikä vain paperilla. Arabian kielen taantuminen Israelissa on keskeinen kulttuurinen ja kansallinen ongelma, jonka hoitaminen vaatii apua Israelin opetusministeriöstä, paikallisilta arabivaltuustoilta ja ehkäpä UNESCO:ltä. Tätä asiaa on pidettävä esillä aina tilaisuuden tullen, ja arabian opettajien tulee toimia kärsivällisesti, ammattitaitoisesti ja aktiivisesti yhteistyössä paikallisten valtuustojen kanssa. Kieli ja puhe määrittelevät jokaisen miehen ja naisen perusolemuksen. Tunnettu palestiinalainen kansallisuuskirjailija **Mahmoud Darwish** (1941-2008) kirjoitti runossaan 'Muukalaisen hevonen': "Olen kieleni. Olen sitä, mitä sanat sanoivat."

H. Shehadeh

Seemiläisten kielten dosentti
Helsingin yliopisto

Englanninkielestä suomentanut
Krista Igbarria

Etuoikeutettuna Palestiinassa: Matkalla Jeninistä Ramallahiin

AKYSin hallituksen jäsen Virpi Lähteenmäki toimi vuosina 2004-2006 Psykologien Sosiaalisen Vastuun Palestiinan Länsirannalla ylläpitämän mielenterveys-projektin vastuuhenkilönä ja joutui matkoillaan havainnoidaan runsaasti niitä arkipäivän vaikeuksia ja nöyryytyksiä, joita palestiinansiet kohtaavat, mutta jotka eivät ylitä lehtien uutiskynnystä.

Yksi mieleenpainuvimmista kokemuksista kolmevuotisen Palestiina-projektimme matkoilta on huhtikuulta 2006, jolloin matkustin Jeninistä Ramallahiin. Matka alkoi Asiran kylästä, missä olin vierailulla kollegani **Amnehin** luona. Yleensä matkustimme ambulansseilla, koska niiden piti olla turvallisoin vaihtoehto. Uskoin tähän, kunnes maaliskuussa 2006 erästä yhteistyöjärjestömme ambulanssikuljettajaa ammuttiin työtehtävässä hänen ollessaan ambulanssissa. Menomatkalla Asiraan olin kokenut tiesululla kauhun hetkiä, kun ymmärsin, että olin paikallisille ambulanssikuljettajille turvallisuusriski. Israelin sotilaiden tarkastuspisteellä olimme joutuneet tukalaan tilanteeseen, kun sotilas alkoi tivata kuljettajalta, miksi ihmeessä minä olin heidän mukanaan. En tajunnut sanaakaan, mutta ymmärsin aivan kirkkaasti, että ongelma olin minä. Ystävällinen kuljettaja ei hennonut kertoa sitä minulle, muttei hänen tarvinnut. Asia oli helppo ymmärtää, kun sotilas osoitteli

minua sormella ja kuljettajaa aseella ja huusi. Paluumatkalle päätin tästä syystä lähteä omin päin ja kimppataksilla. Kollegani vei minut Asirasta Jeniniin autollaan, matka oli yhtä pitkä kuin Helsingistä Vantaalle, mutta vei kuitenkin kaksi tuntia. Jouduimme käyttämään peltoreittejä, koska päätiet oli suljettu liikenteeltä. Emme tieneet, miksi. Näin vain usein oli. Pääsimme kuitenkin kuopista huolimatta turvallisesti perille ja Amneha saattoi minut kimppataksiin. Taksiin astuessani pistin merkille, että olin ainoa nainen kyydissä, ja pyysin Amnehin sivuun. Kysyin häneltä, onko hänen mielestään ok mennä ”mies-ten kyytiin”. Amneh sanoi, että mene vain, mutta seuraa aina kuljettajaa, jos jotakin erikoista tapahtuu. Kuljettaja oli vanha ja arvokkaan näköinen herra. Pakettiautossa oli kuusi miestä ja minä. Etupenkillä matkusti vanha mies, keskipenkillä olin laitimmaisena minä, vieressäni komea nuori poliisi, hänen vieressään nuori poika ja takana kaksi nuorta miestä.

Lähdimme matkaan. Yritin katsoa ulos ja olla puhumatta palestiinalaismiehille, etteivät he ihmettelisi yksin matkustavaa länsimaista naista. Sitten puhelimeni soi ja kollegani soitti minulle. Puhuin englantia ja vieressäni istuva poliisi osasi sitä. Puhelun jälkeen hän alkoi jutella minulle ja sain kuulla hänen olevan myös matkalla Ramallahiin. Oloni oli heti turvallisempi, olihan minulla vartijanani komea poliisi, joka kaiken lisäksi osasi englantia! Matka meni aluksi hyvin, vaikka tuntuikin raskaalta. Jouduimme käyttämään huonoja teitä ja sain olla varuillani, etten olisi lyönyt päätäni auton kattoon. Oli kuuma ja ikkunat olivat auki. Kurkussa kutitti tieltä lentävä pöly ja janotti. En ollut muistanut ostaa mukaan juotavaa ja harmittelin hölmöyttäni. Ensimmäiseksi tulimme tarkastuspisteelle, jossa tarkastetaan Jeninistä ulos lähtevät. Siinä mukanamme ollut vanhempi mies joutui poistumaan kyydistä. Hänellä ei ollut tarvittavia papereita. Emme voineet tehdä mitään. Jatkoimme matkaa ja katsoin ikkunasta, kun vanha mies alkoi kävellä kuumuudessa takaisin kotiinsa. En tiennyt hänestä mitään, mutta matkalla poliisi kertoi minulle, että vanha mies olisi ollut matkalla tyttärensä häihin. Muilla

oli onnea, kaikkien papereita ei edes katsottu ja nuoret miehet olivat iloisia, kun saivat jatkaa matkaa. He olivat opiskelijoita, noin parikymppisiä ja juttelivat koko matkan. Harmittelin, etten osannut arabiaa. Poliisi kertoi minulle, että jos vielä tulisi tarkastuspiste, en saisi sanoa, että tulemme Asirasta. Siellä on kuulemma tiesulku, ja ketään ei päästetä läpi. Minun pitäisi sanoa, että olen tulossa Jeninistä. En ymmärtänyt, miksi, mutta aioin totella kiltisti ohjetta.

Vähän ajan kuluttua vastaan tuli taksi, jonka kuljettaja huusi ja huutoi meitä kääntymään. Käännyimme takaisin tulosuuntaan. En ymmärtänyt, mitä tapahtui ja kohta minut jo käskettiin ulos autosta. Minulle ei selitetty muuta, kuin pyydettiin seuraamaan. En uskaltanut kysyä mitään, vaikka minulla ei ollut aavistusta, mitä tapahtui. Kävelimme noin kaksi kilometriä. Matka tuntui kuumuudessa paljon pidemmältä, kurkkuani kuivasi, enkä tiennyt, minne olimme me-

nossa. Seurasin kuitenkin kiltisti kuin laumaeläin. Lopulta näkyviin tuli toinen taksi, joka oli tullut meitä vastaan. Ilauduin ja samassa minulle kerrottiin, että toisella peltotiellä oli ollut sotilaiden tiesulku, josta ketään ei päästetty läpi. Olin huojentunut, kun pääsin taas autoon istumaan. Jatkoimme matkaa ja kaikki oli taas hyvin. Ajattelin, että kohta meidän pitäisi olla jo perillä. Juttelin poliisin avustuksella toisten matkustajien kanssa ja yksi opiskelijoista pyysi minua lupamaan, että kirjoittaisin Suomesa, mitä matkalla tapahtui. Vähän sen jälkeen jouduimme taas yllätystarkastukseen, kun vastaan tuli sotilaita. Sillä kertaa myös opiskelijat joutuivat pois kyydistä ja nuori poika myös. Heillä oli Jeninin alueen henkilöllisyyspaperit, ja vierustoverini kertoi minulle, että se on yksi vaikeimmista papereista, millä matkustaa, Gazan papereita lukuun ottamatta. Kuljettaja selitti jotakin pojille ja jatkoimme taas matkaa. Väki väheni.

Ajoimme muutaman kilometrin ja sitten kuljettaja alkoi vislata kovaa. Ihmettelin, mitä tapahtuu, kunnes näin tuttujen opiskelijajapojien vilkuttavan meille peltojen takaa. Pysähdyimme ja odotimme, että he saivat meidät kiinni ja nuoret hyppäsivät takaisin kyytiin. Ovelaa, ajattelin tyytyväisenä. Jatkoimme matkaa ja tunnelma oli iloinen. Olimme jo melkein perillä. Nuoret olivat matkalla perheidensä luokse ja vierustoverini oli matkalla tapaamaan ystäväänsä. Ajattelin, että olipa hienoa, että kuljettaja teki kaikkensa saadakseen myös nuoret perille. Vain hetki tätä ajatustani myöhemmin, törmäsimme vielä uuteen tiesulkuun. Ajattelin toiveikkaana, ettei se olisi niin paha, koska olimmehan jo lähellä Ramallahia. Tämä kuitenkin osoittautui kaikkein pahimmaksi. Kaikki miehet käskettiin ulos, myös kuljettaja. Sotilaat kysyivät minulta, mistä olen tulossa ja kerroin peloissani totuuden, että Asirasta. Samassa -liian myöhään- muistin, ettei

Checkpoint 300

sitä saanut sanoa. Istuin kauhistuneena autossa ja katsoin, kuinka sotilaat pakottivat nuoret miehet ja myös poliisin makaamaan naama maata vasten pölyn keskelle. Huuto oli valtava ja heitä tönittiin. Siinä hetkessä ei ollut mitään oikeuksia edes poliisilla: kaikille palestiinalaisille sama kohtelu. Vain minä sain jatkaa matkaa. Kuljettajan käskettiin lähteä ja ajoimme pois. Näkyä miehistä maassa maakaamassa en unohda koskaan.

Olen projektin aikana saanut monella tavalla tuntea itseni etuoikeutetuksi: Siksi, että minulla on passi, millä voi matkustaa, siksi, että olen syntynyt maahan, jossa voin huoletta hoitaa poikaani, siksi, että pääsen näkemään esteettä ystäviäni, siksi, että voin kävellä meren rannalla, siksi, ettei minun tarvitse pelätä koti-etsintöjä, ja ylipäänsä pelätä tulevaisuutta. Ja ei vähiten siksi, että minulla on ollut etuoikeus tutustua maahan, jossa ihmiset osaavat saumattoman yhteistyön ja ovat ottaneet minut vastaan ystävänään. Koskaan en kuitenkaan ole itseäni tuntenut yhtä etuoikeutetuksi kuin tuolla hetkellä istuessani yksin taksissa ja yllättäen se hävetti minua. Mikä tekee ihmisistä niin eri-arvoisia, että minulla, toisen maan kansalaisella on suurempi vapaus kulkea tällä vieraalla maalla, kuin sen oman maan kansalaisilla. Tätä kysymystä en tuon kokemuksen jälkeen voi koskaan unohtaa. Eikä sitä pidäkään unohtaa. Minulle PSV:ssä on kysymys juuri siitä. Jatkamalla vapaaehtoistyötä Palestiinassa osoitan, etten unohda ihmisiä, joihin tämän matkan aikana tutustuin. Enkä pyyntöä kertoa asioista eteenpäin.

Virpi Lähteenmäki

Kirjoitus on aiemmin julkaistu Psykologien Sosiaalisen Vastuun lehdessä.

Kolmen kuukauden ajan päiviäni ovat rytmittäneet aamut tarkastuspisteellä Betlehemin ja Jerusalemin välillä. Checkpoint 300 on lentokenttäterminaalia muistuttava rakennus, jonka läpäisemiseen menee ruuhka-aikana vähintään puolitoista tuntia. Porttien avautuessa aamuviideltä jonossa on yleensä jo satoja miehiä, joista ensimmäiset ovat saapuneet paikalle jo kahdelta aamuyöllä varmistaakseen, että ovat työpaikoillaan Jerusalemin puolella seitsemältä aamulla.

Checkpoint 300 on kuin suuri kone, jossa on turha valittaa. Terminaali muistuttaa lentokenttien turvatarkatusta sillä erolla, etteivät metallinpaljastimet aina toimi kunnolla ja välillä homma seisahtuu totaalisesti kymmeneksi minuutiksi. Jos syytä yrittää kysyä, se on joko miespula tai tietokone. Vastuullisista ei ole tietoaakaan. Sotilaat ovat panssarilasin takana ja huutavat mikrofoneihin, tai sitten he kävelevät terminaalin yläpuolella olevilla kulkusilloilla komentaen jonottavia palestiinalaistyöläisiä siistimpään jonoon.

Lopussa jokaiselta tarkastetaan kulkulupa ja henkilöllisyystodistus. Osalta miehistä otetaan myös käm-

menjälki. Se aiheuttaa jatkuvasti ongelmia. Rakennustyöläisen kämmenjälki kun on usein kulunut ja kone ei sitä välttämättä tunnista. Silloin jää työpäivä välistä, koska lupaa on lähdettävä uusimaan, eikä Israelin puolelle ole mitään asiaa.

Suurin osa näistä tarkastuspisteistä ei ole Israelin ja Palestiinan rajalla, vaan ne rajoittavat ihmisten jokapäiväistä liikkumista palestiinalaisalueiden sisällä. UNOCHAN syyskuussa tekemän laskelman mukaan tällaisia sotilaiden miehittämiä tarkastuspisteitä oli palestiinalaisalueilla 93. Kaikkiaan kulkua rajoittavia esteitä oli 630. Kansainvälisen lain mukaan miehittäjävallalla ei ole oikeutta pysyviin muutoksiin, jotka aiheuttavat vahinkoa alkuperäisväestölle. Tarkastuspisteet ja kulkuesteet ovat myös kollektiivinen rangaistus Länsirannan asukkaille.

Niina Karling

EAPPI-vapaaehtoinen/syyskuu 2008

EAPPI-vapaaehtoisten esittämät mielipiteet ovat henkilökohtaisia eivätkä välttämättä edusta EAPPI-koalition (Kirkon Ulkomaanapu, Ortodoksisen kirkon ulkomaanapu Ortaid ja NNKY-liitto ry.) kantaa.

Palestiinalaista kulttuuria Caisassa

Suomen Palestiinalaisten Siirtokuntayhdistys ry. järjesti 22.10. Helsingin kansainvälisessä kulttuurikeskus Caisassa elämyksellisen illanvieton.

Täydelle salille esiintyi itseään oud'illa säestäen palestiinalaisena olemisesta upeasti laulanut **Zaid Tayem**, joka vaivatta otti rytmikkäästi reagoivan yleisönsä. Tayem asuu Hollannissa ja toimii Euroopan Palestiinalaisvähemmistöjen Unionin kulttuurijaoksen päänä.

Ensiesityksensä Euroopassa sai palestiinalaisen ohjaajan **Bilal Shammout'in** koskettava Al-Nakba-aiheinen elokuva, jonka kertojanääniksi Bilal oli asettanut taidemaalarivanhempansa, **Ismail ja Tamam Shammout'in** ja kuviksi heidän elämäntyönsä; palestiinalaisten exodusseen ja odysseiaan johtaneesta vuoden 1948 Katastrofista kertovien voimallisten muraalimaalausten sarjan. Taidokkaiden kuvien polveileva virta aina uusista kulmista avautuvine detaljeineen iski katsojan kasvoille omakohtaisesti koetut sionistiterroirin kauhut, jotka suorastaan fyysistyivät ohjaajan äidin ja vuonna 2006

kuolleen isän symbolisissa teoksissa. Kubismin, ekspresionismin ja sosialistisen realisminkin keinoja hyödyntävät kuvat puhuivat voimallisesti palestiinalaisten kokemasta vääryydestä kuten epäilemättä itse ohjaajakin olisi tehnyt – mikäli vain Israel olisi myöntänyt hänelle viisumin ja Bilal olisi päässyt filminsä Euroopan ensi-iltaan.

Tunnelmallinen palestiinalais-ilta täytti kuitenkin tehtävänsä täysin näinkin; kotimatalla pimenevässä maailmassa tuntui kajastavan jälleen lupaus valosta ja toivosta.

Kare Pohjavirta

Yhteydenottokortti

Haluan liittyä Arabikansojen ystävyysseuraan

Ilmoitan muuttuneet yhteystietoni

Nimi _____

Osoite _____

Sähköposti _____

Puh _____

Haluan tietoa AKYS:ista

Haluan AKYS:in sähköpostilistalle, jossa tiedotetaan ajankohtaisista asioista.

Haluan tietoa kummitoiminnasta

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

Ota yhteyttä

Arabikansojen ystävyysseura ry

PL 698, 00101 Helsinki
<http://www.kaapeli.fi/akys>

Ilona Junka 044 300 2039

jäsenmaksu 15 euroa
työttömät, eläkeläiset, opiskelijat 10 euroa

Jäsenmaksutili 800012-1669356
viitenumero 70001

tukitilit:

Libanonin palestiinalaispakolaiset
kummilapsitili 800011-123 0002, viitenumero 1009

Päiväkotitili: 800017-474 746, viitenumero 2008

Sosiaalityöntekijöiden kummirengas 800015-300 182, viitenumero 4006

Länsiranta

Diabeetikkolapsitili: 800013-990 505, viitenumero 3007

Sahar Abu R'Mayesin lääkäriopinnot 800013-990 505, viitenumero 3104

Keräyslupa 283 A

Palautus:

Arabikansojen ystävyysseura
PL 698
00101 Helsinki

postimerkki